

Słownictwo i zwroty z wybranych dziedzin

1. Liczebniki i liczby
2. Kolory
3. Nazwy narodowości
4. Języki
5. Dziedziny wiedzy i ich przedstawiciele
6. Gry karciane
7. Tonacje muzyczne
8. Miary i wagi
9. Jednostki czasu i daty
10. Zegar
11. Zawody, zakupy i usługi
12. Choroby
13. Formy grzeźnościowe
14. Nazwy geograficzne
15. Znaki zodiaku

1

Liczebniki i liczby

Nazwy liczb i cyfr

Nazwy liczb i cyfr mogą po polsku odnosić się do:

• *grup osób i rzeczy:*

poszliśmy całą dziewiątką = all nine of us went

• *oznaczeń mieszkań i numerów domów:*

mieszkam pod dziewiątką = I live at number nine

• *oznaczeń linii tramwajowych i autobusowych:*

dojedziesz tam dziewiątką = a number nine (bus/tram) will take you there

• *symboli szkół:*

chodził do dziewiątki = he went to school number nine

• *nominałów monet:*

masz dwie dwójki/piątki? = have you got two two-złoty/five-złoty coins?

• *nominałów banknotów:*

rozmienić setkę na dwie pięćdziesiątki = to change a hundred-złoty note into two fifty-złoty notes

• *wartości kart w grach:*

dziewiątka pik = a nine of spades

dwójka kier = a deuce of hearts

• *rozmiarów odzieży i obuwia:*

nosić dziewiątkę (o obuwiu) = to take a size eight (GB) albo size nine (US) (in shoes)

nosić czterdziestkę (o odzieży) = to wear/be size fourteen (GB) albo size nine (US)

• *wieku (zwłaszcza wielokrotności dziesięciu):*

mieć trzydziestkę na karku = to be in one's thirties

dożyć osiemdziesiątki = to be eighty

• *innych oznaczeń liczbowych:*

żarówka czterdziestka/sześćdziesiątka = a forty-/sixty-watt (light) bulb

bezpiecznik dwunastka = a 12-amp fuse

klucz dwunastka = a number 12 spanner

wrzucić jedynkę/dwójkę/trójkę = to put the car in first/second/third gear

• *prędkości:*

jechać osiemdziesiątką = to be doing eighty

ograniczenie (prędkości) do siedemdziesiątki = a speed limit of seventy

Liczebniki główne

Angielskie liczebniki o znaczeniu 'tysiąc', 'milion' i więcej w liczebnikach złożonych występują w liczbie pojedynczej:

dwadzieścia dwa tysiące = twenty-two thousand

dwa miliony = two million

Angielskie liczebniki złożone składające się z tysięcy i setek czyta się jako wielokrotności setek:

1400 tysiąc czterysta = fourteen thousand

Liczebniki porządkowe

Po angielsku liczebników porządkowych używa się rzadziej niż po polsku. W podobny sposób używa się liczebników porządkowych:

• w wyliczeniach:

trzecie/czwarte/piąte okrażenie = the third/fourth/fifth lap

• w określeniach dni miesiąca:

dwunasty/piętnasty maja = the twelfth/fifteenth of May

• w liczebnikach ułamkowych:

dwie dziesiąte = two tenths

trzy setne = three hundredths

jedna dwunasta = one twelfth

• w imionach władców:

Ludwik XV (piętnasty) = Louis the Fifteenth

Katarzyna II (druga) = Catherine the Second

W angielskich porządkowych liczebnikach złożonych porządkowy jest tylko ostatni człon (po polsku także dziesiątki):

osiemdziesiąty drugi = eighty-second

W angielskich datach:

• nie używa się liczebników porządkowych dla oznaczenia miesiący:

12. V (dwunastego piątego) = (on) the twelfth of May

• używa się liczebników głównych, a nie porządkowych, dla oznaczenia roku:

tysiąc dziewięćset osiemdziesiąty czwarty = nineteen eighty four

Z rzeczownikiem number łączy się liczebnik główny:

z trzydziestym pierwszym numerem biegnie... = and number thirty one is...

W określeniach godzin nie używa się liczebników porządkowych:

godzina pierwsza = one o'clock

W zasadzie nie używa się 24-godzinnej rachuby czasu, lecz 12-godzinna, z określeniami a.m. (przed południem) i p.m. (po południu):

godzina siódma = seven a.m

godzina dziewiętnasta = seven p.m.

W języku oficjalnym używa się czasami 24-godzinnych określeń czasu:

godzina osiemnasta = eighteen hundred hours

Słowa z członem -tysięczny, -milionowy, -miliardowy, itd. są nie tylko liczebnikami porządkowymi, zob. **Złożenia z liczebnikami**

Ile i tyle

Polski zaimek ile ma po angielsku dwa odpowiedniki: how many (łącznie się z rzeczownikami policzalnymi, czyli mającymi liczbę mnogą) i how much (łącznie się z rzeczownikami niepoliczalnymi, czyli niemającymi liczby mnogiej):

ile masz pieniędzy? = how much money have you got?

ile masz książek? = how many books have you got?

W porównaniach zaimkowi tyle odpowiada wyrażenie as many (as) (w połączeniu z rzeczownikami policzalnymi) i as much (as) (w połączeniu z rzeczownikami niepoliczalnymi):

mam tyle pieniędzy co wczoraj/co moja siostra = I have as much money as yesterday/as my sister (does)

mam tyle książek co rok temu/co mój brat = I have as many books as a year ago/as my brother (does)

Jeżeli tyle oznacza „dużo”, jego odpowiednikami są odpowiednio so much i so many, np.:

ma tyle pieniędzy, że nie może ich wydać = he has so much money that he can't spend it all

mam tyle książek, że nie mieszczą mi się na półce = I have so many books that they won't go into my bookcase

Jeżeli tyle oznacza „wystarczająco”, jego odpowiednikiem jest enough, np.:

mam tyle pieniędzy, że mogę wyjechać na wakacje = I have enough money to go on holiday

Niektóre pytania z ile i zdania z tyle tłumaczy się na angielski inaczej, np.:

ile masz lat? = how old are you?

mam tyle lat co twoja siostra = I'm the same age as your sister albo I am as old as your sister

ile masz wzrostu? = how tall are you?

mam tyle samo wzrostu co twój brat = I'm as tall as your brother

ale:

ile ważysz? = how much do you weigh?

ważę tyle, ile rok temu = I weigh the same as last year albo my weight is the same as last year

ważę tyle, że z trudem chodzę = I weigh so much that I can hardly walk

Kilka i parę

Polskie liczebniki nieokreślone kilka i parę nie mają dokładnych angielskich odpowiedników. Najbliższe im jest a few. Angielskie a couple raczej sugeruje, że koło dwóch; natomiast several raczej sugeruje, że ta bliżej nieokreślona liczba jest raczej duża w stosunku do oczekiwań lub potrzeb.

Lepiej jest zatem użyć angielskich wyrażań z liczebnikami, np. two or three, three or four, five or so itd.

To samo odnosi się do liczebników złożonych:

kilkanaście/paręnaście = a dozen or so/fifteen or so

kilkadziesiąt/parędziesiąt = thirty or so/forty or so, etc.